

Dosarul nr. 2ra-1129/22
2-21082034-01-2ra-19082022

Prima instanță: Judecătoria Hîncești, sediul Ialoveni (jud. C. Crețu)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. N. Budăi, I. Dutca, D. Băbălău)

ÎNCHEIERE

30 noiembrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Dumitru Mardari
Victor Burduh
Mariana Pitic

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de Ministerul Justiției,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Victor Vlasă împotriva Ministerului Justiției, intervenienți accesorii Procuratura Generală și Ministerul Finanțelor cu privire la repararea prejudiciului material și moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală și ale procuraturii, compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 19 mai 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost admis apelul declarat de Victor Vlasă, reprezentat de avocatul Larisa David și a fost casată hotărârea din 27 decembrie 2021 a Judecătoriei Hîncești, sediul Ialoveni, fiind emisă o nouă hotărâre,

constată:

La data de 01 iunie 2021, Victor Vlasă a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției, intervenienți accesorii Procuratura Generală și Ministerul Finanțelor cu privire la repararea prejudiciului material și moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală și ale procuraturii, compensarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că la 03 iunie 2020, de către organul de urmărire penală al Inspectoratului de Poliție Ialoveni a fost pornită cauza penală nr. 20200440307 conform elementelor infracțiunii prevăzute de art. 186 alin. (2) lit. b) din Codul penal. La data de 12 iunie 2020, prin ordonanța OUP SUP IP Ialoveni a fost

recunoscut în calitate de bănuït de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 186 alin. (2) lit. b), c) și d) din Codul penal.

A menționat că ordonanța de recunoaștere în calitate de bănuït conține bănuïala precum că, în urma acțiunilor de urmărire penală, s-a stabilit că în perioada de timp de la 24 mai 2020 până la 02 iunie 2020, persoane necunoscute au pătruns și sustras din casa cet. Preșca Rodica din s. Horodca, r-nul Ialoveni, bunuri materiale în sumă de 2150 de euro și că față de el există probe că a săvârșit această infracțiune. Prin ordonanța procurorului în Procuratura raionului Ialoveni, Olesea Vîrlan din 03 septembrie 2020, a fost scos integral de sub urmărire penală, din motivul că fapta nu a fost săvârșită de el.

Reclamantul a invocat că, din conținutul ordonanței de scoatere de sub urmărire penală, se atestă că până la recunoașterea în calitate de bănuït și după, nu a existat nici o probă ce ar indica comiterea infracțiunii de către el, respectiv, neîntemeiat a fost recunoscut în calitate de bănuït, fapt confirmat prin scoaterea ulterioară de sub urmărirea penală.

A afirmat că recunoașterea în calitate de bănuït a fost ilegală, a fost tras la răspundere penală pentru o faptă care nu a comis-o și în lipsa unei bănuïeli rezonabile și a probelor, fapt ce se demonstrează prin soluția de scoatere de sub urmărire penală din motiv că fapta nu a fost comisă de acesta. În urma neverificării sub toate aspectele a circumstanțelor cazului, efectuării defectuoase a urmăririi penale, neaprecierii corecte a acțiunilor și a faptei, neîntemeiat și ilegal a fost recunoscut în calitate de bănuït și nejustificat supus urmăririi penale.

Victor Vlasă a susținut că tragerea ilegală la răspundere penală a condiționat prejudicierea morală și materială, i-a fost adusă atingere drepturilor și libertăților fundamentale, fiind recunoscut neîntemeiat în calitate de bănuït și supus restricțiilor procesuale și obligațiilor. Astfel, a suportat suferințe fizice și psihice, cunoscând că este absolut nevinovat, i-a fost cauzat stres, rușine față de vecini și cunoștințe, deoarece era învinuit de furt, fiindu-i lezată onoarea și demnitatea. Prin efectuarea percheziției la domiciliul său, i-au fost cauzate sentimente de frustrare și stare de neliniște permanentă, incertitudine, stare de nervozitate, urmate de pierdere de timp, fiind angajat în câmpul muncii, i-au fost afectate drepturile și libertățile, a fost obligat să se prezinte la orice citare a organului de urmărire penală, a fost în imposibilitate de a circula liber, de a părăsi hotarele țării.

Reclamantul consideră că suma de 50 000 de lei cu titlu de prejudiciu moral, este una rezonabilă și proporțională și care va asigura respectarea principiului echității, care nu poate fi compensat doar prin simpla constatare a faptului dat. La fel, a suportat prejudiciu material în mărime de 5000 de lei, compus din cheltuieli de asistență juridică conform contractului nr. 09 din 12 iunie 2020, achitate avocatului Larisa David conform bonului de plată nr. 394832 din 28 decembrie 2020, cheltuieli ce sunt reale, necesare și rezonabile.

A solicitat încasarea din contul bugetului de stat, prin intermediul Ministerului Justiției, în beneficiul său a sumei de 5000 de lei cu titlu de prejudiciu material și a

sume de 50 000 de lei cu titlu de prejudiciu moral, cauzat prin acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală și ale procuraturii, precum și compensarea cheltuielilor de judecată în mărime de 7000 de lei, suportate în prezentul proces.

Prin hotărârea din 27 decembrie 2021 a Judecătorei Hîncești, sediul Ialoveni, acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

Prima instanță a concluzionat că în speță, organul de urmărire penală a luat toate măsurile prevăzute de lege pentru cercetarea sub toate aspectele, completă și obiectivă a circumstanțelor invocate în actul de sesizare, în vederea constatării împrejurărilor care dovedesc vinovăția, cât și cele care dezvinovățesc, precum și a circumstanțelor care atenuază sau agravează răspunderea penală a presupusului bănuit. Respectiv, recunoașterea persoanei în calitate de bănuit și/sau învinuit este o măsură procesuală prevăzută de lege, necesară într-o societate democratică în vederea stabilirii adevărului, are un scop legitim de a asigura măsuri eficiente de luptă cu criminalitatea și acest scop este proporțional anumitor restricții care pot avea loc în cadrul desfășurării urmăririi penale.

Instanța de judecată a menționat că clasarea cauzei penale nu trebuie percepută ca un rebut în activitatea organului de urmărire penală, dar ca o activitate normală de examinare a unei cauze penale. Astfel, pretențiile reclamantului nu se încadrează în prevederile Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998, fiind lipsite de suport juridic, or, acesta nu a prezentat careva act judecătoresc de dispoziție, irevocabil, prin care să fie constatate acțiunile întreprinse de către organul de urmărire penală ca fiind ilegale.

La data de 05 ianuarie 2022 Victor Vlasă, reprezentat de avocatul Larisa David, a declarat apel împotriva hotărârii din 27 decembrie 2021 a Judecătorei Hîncești, sediul Ialoveni, solicitând admiterea acestuia, casarea integrală a hotărârii și pronunțarea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii.

Prin decizia din 19 mai 2022 a Curții de Apel Chișinău, a fost admis apelul declarat de Victor Vlasă, reprezentat de avocatul Larisa David și a fost casată hotărârea din 27 decembrie 2021 a Judecătorei Hîncești, sediul Ialoveni, fiind emisă o hotărâre nouă, prin care s-a încasat din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul lui Vlasă Victor, suma de 5000 de lei cu titlu de prejudiciu material și suma de 5000 de lei cu titlu de prejudiciu moral, cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, precum și cheltuielile de judecată privind plata asistenței juridice în mărime de 3000 lei. În rest, acțiunea privind încasarea diferenței prejudiciului moral și a cheltuielilor de judecată, a fost respinsă ca neîntemeiată.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a reținut că, nu pune la îndoială obligația legală a procurorului, organului de urmărire penală, în limitele competenței lor, de a porni urmărirea penală în cazul în care există o bănuială rezonabilă că a fost săvârșită o infracțiune sau în cazul în care au fost sesizați despre săvârșirea unei infracțiuni și de a efectua acțiunile necesare în vederea constatării faptei penale și a persoanei vinovate. Totuși, instanța de apel considerat imperios să sublinieze faptul că, potrivit art. 1, 7, 8, 252, 254 din Codul de procedură penală, pornirea urmăririi penale și incriminarea persoanelor în comiterea unor fapte prevăzute de Codul penal, urmează a fi bazată pe

un echilibru just, real și efectiv între bănuială rezonabilă, bazată pe fapte și probe verosimile privind comiterea infracțiunii și îndoială rezonabilă, prin care organul de urmărire penală este ținut de lege să privească cumulul de probe administrate, ambele bănuieli fiind raportate la obligația organului de urmărire penală și a procurorilor să ia toate măsurile prevăzute de lege pentru cercetarea sub toate aspectele, completă și obiectivă, a circumstanțelor cauzei și pentru stabilirea adevărului.

În acest sens, instanța de apel a menționat că prin prisma art. 2 alin. (1) din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998, acțiunile sau inacțiunile organului de urmărire penală sau ale instanței de judecată, nu neapărat urmează să fie ilegale, putând fi exclusă vinovăția acestora, dar al căror caracter ilegal se manifestă prin încălcarea principiului general, potrivit căruia nici o persoană nevinovată nu poate fi trasă la răspundere și nu poate fi judecată.

Astfel, Curtea de Apel Chișinău a concluzionat că, odată fiind dispusă prin ordonanța procurorului în Procuratura Ialoveni, Olesea Vîrlan din 03 septembrie 2020 scoaterea de sub urmărire penală în temeiul art. 275 alin. (3) din Codul de procedură penală a lui Victor Vlasă, din motivul că fapta nu a fost comisă de acesta, ultimul este în drept să pretindă la repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești în temeiul art. 3 din Legea nr.1545 din 25 februarie 1998, ținând cont că acțiunile procesuale dispuse în privința reclamantului vizează inviolabilitatea domiciliului, fiind efectuată percheziția la domiciliu său, fapt atestat prin ordonanța din 03 septembrie 2020.

Instanța de apel a respins alegațiile instanței de fond, invocate și în referințe la acțiune, precum că ordonanța de recunoaștere în calitate de bănuît nu confirmă caracterul ilicit al acțiunilor organelor de urmărire penală și astfel, existența unei ordonanței de scoatere sub urmărire penală în privința reclamantului nu poate servi temei legal de a invoca că măsurile procedurale efectuate de către organul de urmărire penală pot fi considerate ca fiind ilegale. Or, contrar celor menționate, instanța de apel a reținut temeiul de drept al acțiunii formulate ce rezultă din art. 3 din Legea nr.1545 din 25 februarie 1998 și anume, percheziția domiciliului dispusă în privința reclamantului, precum și art. 6 din Legea indicată, prin scoaterea de sub urmărire penală în temeiul art. 275 alin. (3) din Codul de procedură penală a lui Victor Vlasă din motivul că fapta nu a fost comisă de acesta.

La data de 08 august 2022 Ministerul Justiției a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe.

În motivarea recursului s-a invocat interpretarea legii în mod eronat și aprecierea arbitrară a probelor de către instanța de apel.

Recurentul a afirmat că la adoptarea soluției, instanța de apel a aplicat eronat normele de drept material ce țin de încasarea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești. Or, pentru aplicabilitatea prevederilor Legii nr. 1545 din 25 mai 1998 necesită a fi întrunite

cumulativ atât circumstanțele prevăzute de art. 6 – dreptul la repararea prejudiciului, cât și de art. 3 – cazurile de reparare a prejudiciului material și moral.

Ministerul Justiției a susținut că într-adevăr, în speță, în privința intimatului a fost emisă ordonanța de scoatere de sub urmărire penală, însă, nu orice acțiune a organelor de drept și judecătorești atrage răspunderea statului.

A accentuat că este important și necesar să se constate ilegalitatea actului procedural emis de către organul de drept. Respectiv, dacă se demonstrează printr-un act judecătoresc de dispoziție irevocabil că acțiunile întreprinse de către organul de urmărire penală sunt ilegale, atunci dreptul la despăgubire apare indiferent de faptul dacă este vinovată sau nu persoana. Prin urmare, instanța de apel urma să indice expres care anume act justifică răspunderea statului.

A indicat că la materialele cauzei nu există niciun act procedural definitiv și irevocabil emis de către judecătorul de instrucție sau organul ierarhic superior, prin care s-a stabilit ca fiind ilegale acțiunile organului de urmărire penală.

Recurentul a notat că intimatul Victor Vlasă a deținut în cadrul cauzei penale doar calitatea de bănuț, nu a fost tras la răspundere penală și nici nu i s-a acordat statul de condamnat.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la data de 19 mai 2022.

Materialele cauzei atestă că decizia motivată a instanței de apel a fost expediată în adresa recurentului la data de 15 iunie 2022, conform scrisorii de însoțire nr. 4889 (f.d. 115), însă, lipsesc date cu privire la recepționarea acesteia.

Astfel, recursul, declarat la 08 august 2022, este în termen.

La 19 august 2022, copia recursului a fost expediată în adresa participanților la proces, cu înștiințarea despre depunerea referinței (f.d. 125, 127-130).

Prin referința depusă la 13 septembrie 2022, Procuratura Generală a solicitat admiterea recursului declarat de Ministerul Justiției, indicând că acțiunile procesuale efectuate în cadrul cauzei penale în privința lui Victor Vlasă erau necesare pentru stabilirea adevărului și aveau scopul de a descoperi circumstanțele în care a fost comisă infracțiunea. Mai mult ca atât, intimatul s-a aflat sub urmărire penală mai puțin de trei luni, fiind scos de sub urmărire penală prin ordonanța procurorului și în privința acestuia nu a fost emis niciun act care l-ar fi restricționat în drepturi.

Examinând temeiurile recursului în raport cu materialele cauzei civile, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul este inadmisibil din următoarele motive.

În conformitate cu art. 432 din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4).

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Ministerul Justiției nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Prin urmare, argumentele invocate în recurs nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat asupra deciziilor instanțelor de apel are caracter nedevalidativ și controlul judiciar se circumscrie doar asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se în exclusivitate doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează și faptul că, procedura

admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție relevă că, conform jurisprudenței CEDO, recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posedă puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Rebai și alții contra Franței, 25 februarie 1995), pe când în recursul declarat de Ministerul Justiției asemenea aspecte nu se regăsesc.

Astfel, din considerentele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de Ministerul Justiției, ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 431 alin. (2), 433 lit. a) și 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursul declarat de Ministerul Justiției se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Dumitru Mardari

judecătorii

Victor Burduh

Mariana Pitic